

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Vtrùm Fides sit discursiva.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO DUODECIMA.

De discursu Fidei.

INTER implexas, quæ in intricatissimo hoc de Fide tractatus continentur difficultates, hac infimum locum non obtinet, ut ex Theologorum hac de re inter se dissensione, oppositisq; sententiis, ac variis tum ab auctoritate tum ratione ductis in utramque partem argumentis constat. Hac porrò questio ad completam objecti formalis Fidei, divina scilicet revelationis, de qua suprâ Disputatione quartâ latè dictum est, notitiam pertinet, naturamq; ejus & proprietates perfectè declarandas: eam proinde hic explicandam existimo.

SECTIO PRIMA.

Vtrum Fides sit discursiva.

I.
Discursus est mentalis quidam cursus, & tres, aut saltem duas intellectus operationes includit.

Discursus, ut Disp. 6. Logica dixi, Sect. 1. num. 3. est mentalis quidam cursus, quo sicut corpus de loco in locum, ita anima de veritate in veritatem actibus intellectus velut quibusdam gressibus incedit, & ex cognitione rei notæ ad ignotam, vel saltem minus notam cognitionem progreditur.

Tres proinde, aut duos saltem actus includit. Hinc Deus, qui res omnes unico indivisibili actu perfectissimè cognoscit, proprium & formalem discursum non habet, quicquid sit de virtuali, de quo dictum est Tomo præcedente.

II.
Questio est, utrum ab omni actu Fides accipiatur immediatè debeat divina revelatione.

Ad præsentem difficultatem supponimus actum conclusionis non attingere objectum præmissarum.

III.
Prima sententia docet fidem esse discursivam.

Præsentem itaque difficultas in hoc sita est; cum enim Disput. 4. & alibi sæpè dixerimus actum Fidei nisi revelatione divinâ tanquam objecto formali, dubium esse potest, utrum immediatè cœniti debeat, ita nimirum ut in omni actu Fidei attingatur formaliter dictio Dei, expressè affirmando, Credo Adamum comedisse pomum vetitum quia Deus dixit? an sufficiat ut mediatè eam attingat, ita scilicet ut revelatio per unum actum cognita inferat alium actum quo assentiatur quis rei revelata, quo tamen posteriore actu revelatio non omnino attingitur. Exempli gratia, in hoc discursu: Quicquid Deus dicit, est verum, Deus dicit Abelem fuisse justum, conclusio solum dicit, ergo verum est Abelem fuisse justum, & non hoc totum, ergo verum est Abelem fuisse justum quia Deus hoc dicit. Suppono autem ex Disp. 47. Logica, sect. 4. assensum conclusionis non attingere immediatè & formaliter objectum præmissarum, alioqui huic quæstioni non esset locus.

Prima ergo sententia affirmat actum Fidei esse discursivum: ita Gabriel in 3. Dist. 23. q. 2. art. 1. Durandus ibid. Dist. 24. quæst. 1. idem tenere videtur Vasquez 1. part. Disput. 5. cap. 3. & 1. 2. Disp. 201. Becanus cap. 8. q. 3. Molina 1. p. q. 1.

art. 7. Disp. 1. Lugo, Hurtado, & alii. Dicunt itaque hi Auctores actum conclusionis ex uno vel duobus actibus præcedentibus generatum, quorum unus ad Dei veritatem evidenter cognitam, alter ad revelationem cognitam obscure, terminatur; hunc, inquam, actum dicunt esse actum Fidei, cum in hoc casu assentiatur quis objecto propter revelationem, non quidem hoc actu, sed præcedentibus cognitam, ut in hoc & similibus syllogismis: Quicquid Deus revelat, est verum, Deus revelat dari Trinitatem, ergo verum est dari Trinitatem; ubi ex connexione veritatis ac Trinitatis cum revelatione tanquam cum medio termino in præmissis, connectuntur eadem inter se in conclusione, quamvis ab hac revelatio non attingatur.

Secundatamen, eaque multo probabilior sententia asserit fidem non esse discursivam, sed uno simplici actu per modum Fidei tendere vel in solam revelationem, illam scilicet solam credendo, ut cum dico, Credo Deum revelasse Evam comedisse pomum vetitum; vel simul cum revelatione credendo etiam rem revelatam, ut Credo Evam comedisse pomum vetitum, quia Deus dixit; ubi ut constat, duo creduntur, & Evam pomum illud comedisse, & Deum id dixisse, seu revelasse: ita Caietanus hic, quæst. 1. art. 1. ad dub. 4. Ockam quodlib. 3. quæst. 7. Vega 6. in Trident. cap. 39. Valentia hic, quæst. 1. puncto 2. Suarez hic, Disp. 6. sect. 4. num. 4. Canus lib. 12. de locis, cap. 3. Turrianus hic, Disp. 6. dub. 1. Coninck hic, Disp. 9. dub. 7. & alii.

Ex plurimis, quæ ad hujus probationem sententia, afferri solent rationibus, illa mihi videtur efficacissima; actus quippe Fidei is est, qui divinâ auctoritate nititur tanquam objecto formali, at verò conclusio, seu assensus ex duobus præmissis deductus, hoc non facit, ergo non est actus Fidei. Major ab omnibus admittitur, estque ipsa Fidei definitio: minor probatur; actus namque discursivus ad duos alios actus per modum conclusionis secutus, extrema tantummodo, non medium terminum representat, ut in hoc discursu: Quicquid Deus dicit, est, Deus dicit Saram risisse, ergo Sara risit:

Dicunt multi hanc conclusionem esse actum Fidei quia est ab revelatione.

IV.
Secundâ sententia negat fidem esse discursivam.

V.
Principua ratio cur Fides non sit discursiva.

¶ *ostenditur*
actum hu-
jusmodi ex
duobus pra-
missis de-
ductum non
esse actum
Fidei.

Sara visit: hæc conclusio nullum aliud habet ob-
jectum, præter risum Saræ, nec quidquam repræ-
sentat, nisi quod iudicium simplex repræsentat-
ret, quod absolute, & non per modum con-
clusionis diceret, *Sara visit*: sicut in hoc & aliis
syllogismis in materiâ naturali: *Omnis equus est*
humbilis; Bucephalus est equus, ergo Bucephalus est
humbilis; hæc conclusio medium terminum non
repræsentat, sed tantum extremâ, particula enim
ergo, ut ostendi Disp. 47. Logicæ, sect. 6. so-
lùm denotat hunc actum esse ex duobus aliis de-
ductum.

VI.
Angelus
hunc actum
ergo Sara
visit intuen-
tescit utri-
usque Fides an
opinio.

Unde Angelus intuitivè actum illum, *ergo Sara*
visit, cernens, sciet quidem esse conclusionem,
propter diversum modum tendendi per particu-
lam illam *ergo* expressum, sicut scit utrum actus
aliquis sit apprehensio an iudicium, propter diver-
sum modum tendendi actus, quamvis idem
planè sit utriusque actus objectum: nullo tamen
modo sciet conclusionem illam esse Fidem, etiam
in hac sententiâ, cum ex vi illius actus discernere
nequeat ex quibus præmissis sit deductus, cum
tamen intuitivè eum videns scire deberet esse
actum Fidei, si revera sit talis, sicut videns ap-
prehensionem scit esse apprehensionem, & sic
de aliis, ergo ut actus aliquis sit verè & propriè
Fides divina, tendere debet immediatè in revela-
tionem, & illam habere pro objecto terminativo,
& intrinseco.

VII.
Aliunde de-
claratur
quo pacto
actus Fidei
immediatè
attingere
debeat re-
velationem.

Secundò probatur Fidem non niti discursu,
sed esse assensum simplicem, quo rem revelatam
credimus propter revelationem, ita ut utraque
immediatè ab illo actu attingatur. Hujusmodi
quippe actus, qui simul in objectum revelatum
& revelationem tendat, non est impossibilis, imò
ut rectè Suarez hic, Disp. 6. Sect. 4. num. 4.
de facto datur, ut in hoc syllogismo, ex quo ad-
versarii suas conclusiones de Fide deducunt:
Quicquid Deus dixit est verum, Deus hoc dixit, ergo,
ubi minor saltem propositio creditur, seu cog-
noscitur per Fidem immediatè, tum quia nulla
sunt principia, ex quibus hic actus certò dedu-
catur, tum etiam quia alioquin dabitur proces-
sus in infinitum: ob quam causam in Logicâ dixi,
dari necessariò debere in scientiis actus aliquos
scientificos immediatos, ne scilicet procedatur
in infinitum.

VIII.
Nil obstat
quo minus
actus Fidei
feratur si-
mul in re-
velationem
& rem re-
velatam.

Deinde inquiri quænam in hoc sit repugnan-
tia, ut nimirum actus Fidei immediatè, & sine
discursu feratur simul assensu simplici in revela-
tionem & rem revelatam? Dices, in eo sitam esse
repugnantiam, quòd in mysterio credendo extre-
morum connexio sit obscura, unde necessarium
est ut prius quis assentiatur revelationi, & inde
determinetur ad assensum objecto revelato præ-
bendum. Sed contra; revelatio enim ipsa non
est minus obscura, quàm res revelata, si ergo
ex motivis credibilitatis assentiri intellectus pos-
sit firmiter revelationi ex imperio voluntatis, ergo
& propter revelationem hoc modo cognitam
assentiri similiter poterit rei revelatæ, & utrum-
que eodem actu credere, nec ulla dari ratio po-
test, cur ad hoc requirantur duo actus distincti;
imò ipsâ etiam experientiâ constare videtur nos
eodem actu & revelationem & rem revelatam at-
tingere, atque hanc propter illam credere. Deinde,
cum modi tendendi in revelationem imme-
diatè seu per simplicem assensum, & per discursum
sint diversissimi, ad eundem Fidei habitum
non videntur posse pertinere.

IX.

Alia etiam adducuntur rationes ad probandum
R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

Fidem non niti discursu: supra enim Disp. 9.
Sect. 2. & 3. ostendi Fidem divinam certioram
esse quacunque scientiâ naturali, hoc autem non
ita esset, si Fides foret discursiva, eodem enim
cum aliis scientiis niteretur principio, nempe,
Quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se, &
certitudinem suam merè hauriret, sicut illa ex
connexione extremorum cum medio termino in
præmissis, sicque par esset illarum cum divinâ fi-
de certitudo: nullus quippe assensus certior esse
potest ratione formali, quàm nitur, hæc autem,
ut vidimus, Fidei Theologicæ in hac sententiâ,
cum scientiis naturalibus est communis. Deinde,
cum n. 7. ostenderimus possibiles esse, imò de
facto dari actus Fidei, qui immediatè & per sim-
plicem assensum ferantur in divinam revelatio-
nem, hi actus, cum solâ revelatione & divinâ
auctoritate tanquam ratione formali nitantur;
erunt longè certissimi, & certiores multò illis,
qui nituntur discursu, & rationem formalem ha-
bent inferioris ordinis, nempe principium illud
naturale, in quo forma syllogistica fundatur.
Alia contra Fidem discursivam adduci possunt
argumenta, quæ tamen, quia minus efficacia,
omitto.

¶ *Sequitur*
Fidem divi-
nam non esse
certioram
scientiis na-
turalibus.

¶ *In hac etiam*
sententiâ
aliqui actus
Fidei divi-
nae essent
certiores
aliis.

SECTIO SECUNDA.

Argumenta contententia Fidem esse
discursivam.

OBJECIES primò: Quoties uni rei prop-
ter aliam distincto actu assentimur, est dis-
cursus, sed hic uno actu credimus Deum hoc vel
illud revelare, deinde alio actu distincto credi-
mus rem revelatam propter revelationem, quàm
actu priori credidimus, ergo hæc conclusio est
& actus discursivus, & Fides, sicque Fides est
discursiva, ut in hoc & similibus discursibus constat:
Quicquid Deus dicit, est, Deus dicit esse Tri-
nitatem, ergo est Trinitas.

I.
Objec. Quo-
ties actu di-
stincto
numm cre-
dimus pro-
pter aliud;
est Fides.

Respondetur tres hujusmodi actus posse à se
invicem distinctos formari, nego tamen tertium,
seu conclusionem esse actum Fidei. Dico, est
propter auctoritatem & testimonium divinum,
ergo est actus Fidei. Nego antecedens, aucto-
ritas enim & testimonium divinum ab illo non
attingitur, sed est propter identitatem objecti
sui non cum revelatione, sed cum objecto à Deo
revelato, in formâ syllogisticâ deductam. Quòd
verò objectum illud afficiatur divino testimonio
seu revelatione, non sufficit ut assensus ille dica-
tur esse propter revelationem, ut in aliis constat:
sic enim in hoc syllogismo: *Omne calidum est sub-*
stantia, ignis est calidus, ergo ignis est substantia, hic
inquam, etsi calor afficiat objectum identificatum
cum aliquo calido, sicut testimonium Dei afficit
objectum identificatum cum aliquo revelato, cal-
or tamen non est ratio cur hic & nunc conclusio-
ni illi assentiar, *ergo ignis est substantia*, sed ratio
assentiendi est identitas ignis cum aliquo calido.

II.
Ostenditur
conclusio-
nem illam
non esse a-
ctum Fidei.

¶ *Ad actum*
Fidei non
sufficit, quòd
revelatio
afficiat ob-
jectum cre-
ditum.

Urgebis: Hic actus sufficit ad salutem, si quis
illum habeat de objecto, quod necessitate mediè
est credendum. Respondetur, quàmvis si sit
actus supernaturalis, gratia seu concursus supe-
rioris ordinis ad illum requiratur, si tamen actus
Fidei propriè dictus de mysterio necessitate me-
diè credendo sit ad salutem necessarius, & non
sufficiat actus aliquis supernaturalis, etsi non sit

III.
Conclusio
illa, si sit
supernatu-
ralis requi-
rit concu-
sum super-
naturalem.

